

Evaluatierapport systeemtest Apollo

Systeemtest Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
GMK | CoPI | ROT | RBT

Alarmerings- en opkomsttest 31 oktober 2022
Systeemoefening 4 november 2022

Colofon

Sector	Crisisbeheersing
Datum	12-06-2023
Status	Concept
Aantal bijlagen	1. Afkortingen- en begrippenlijst
Fotografie	VRGZ

Inhoud

1.	Samenvatting en conclusie.....	3
2.	Inleiding.....	6
3.	Aanleiding.....	8
4.	Doel en opzet systeemtest	9
5.	Oefendoelen (tevens processen Toetsingskader)	11
6.	Melding en alarmering	12
7.	Leiding en coördinatie.....	17
8.	Informatiemanagement.....	22
9.	Crisiscommunicatie.....	24
10.	Samenwerking en afstemming met externe partners	27
11.	Bewustwording impact 'black out' op eigen continuïteit.....	29
12.	Leerpunten nevenbevindingen	30
13.	Bronvermelding.....	31
	Bijlage 1: Afkortingen- en begrippenlijst.....	32

1. Samenvatting en conclusie

De systeemtest Apollo van de VRGZ in 2022 bestond uit twee delen: een onverwachte alarmerings- en opkomsttest en een multidisciplinaire oefening voor CaCo, CoPI, ROT en secties, en RBT. In de week die ertussen lag, werd de dreiging voor Gelderland-Zuid opgebouwd en vonden risicocommunicatie-activiteiten plaats die de 'systeemweek' een bredere uitstraling gaven. Het thema van systeemtest Apollo was een grootschalige (dreigende) elektriciteitsuitval.

Op maandagavond 31 oktober vond de onaangekondigde en dus onverwachte alarmerings- en opkomsttest plaats. De meldkamer heeft functionarissen binnen de hoofdstructuur t/m GRIP 4 gealarmeerd. Nadat de functionarissen waren opgekomen, kregen zij een fictieve nieuwsuitzending van Omroep Gelderland te zien. Hiermee werden zij meegenomen in het dreigende scenario voor de oefening die later die week plaatsvond, op vrijdag 4 november.

De systeemoefening ging van start met een GRIP 2 regionaal vanwege ernstige verstoring van het elektriciteitsnet en (dreigende) afschakeling/stroomuitval. Uiteindelijk moest er worden opgeschaald naar een GRIP 4/5, aangezien meerdere regio's betrokken waren bij dit incident. Voor een cascade-effect van de stroomstoring, te weten de uitval van de stroomvoorziening in een zorginstelling waar ook een brand woedde, werd binnen de oefening opgeschaald naar GRIP 1.

De systeemtest is bedoeld als test om vast te kunnen stellen of de hoofdstructuur van de crisisorganisatie goed functioneert. Hierbij hebben we 4 van de 5 multidisciplinaire processen (oefendoelen A t/m D) van het Toetsingskader 4.0 van Inspectie Justitie en Veiligheid getoetst. Het proces Nafase is niet getoetst, omdat dit gezien het tijdsverloop van de systeemtest onvoldoende aan bod komt. Daarnaast zijn er twee zelf opgestelde oefendoelen (E en F) getoetst, naar aanleiding van eerdere evaluaties en de behoefte vanuit de crisisorganisatie. In hoofdstuk 5 beschrijven we de oefendoelen.

Dit evaluatierapport geeft inzicht in de mate waarin de crisisorganisatie van de VRGZ voldoet aan de bepalingen die in de Wet Veiligheidsregio's en Besluit Veiligheidsregio's zijn gesteld. Er is dus niet getoetst of het scenario adequaat doorlopen is of dat bijvoorbeeld de juiste besluiten zijn genomen.

De uit dit rapport voortkomende acties en leerpunten worden gebruikt ter verbetering van de crisisorganisatie waarbij het 'leren' in het verlengde van het evalueren centraal staat. De sector Crisisbeheersing van de VRGZ borgt alle leer- en actiepunten, monitort de status en stuurt desgewenst bij.

Hieronder volgt een korte samenvatting en eindconclusie per getoetst oefendoel.

A. Melding en alarmering	Behaald
De meldkamer zorgt bij aanvang en tijdens een incident of crisis voor tijdige alarmering en informatie-uitwisseling door eenduidige aansturing.	Deels
<p>Voor deze systeemtest is gekozen is voor een aparte alarmerings- en opkomsttest naast een oefening met een GRIP 4-scenario. Het onderdeel 'tijdige informatie-uitwisseling bij aanvang van een crisis door eenduidige aansturing vanuit de meldkamer' is niet meegenomen in de alarmerings- en opkomsttest en kon dus ook niet getoetst worden. * Ondanks een tijdige opkomst en hoge vullingsgraad van de teams, waren het ROT en RBT niet honderd procent compleet. Ook zijn enkele functionarissen niet binnen de normtijd opgekomen. Het oefendoel is daarmee deels behaald.</p> <p><i>*De CaCo heeft wel meegedaan aan de oefening die na de alarmerings- en opkomsttest is gehouden, maar is daarbij niet waargenomen.</i></p> <p>Alarmering:</p>	

De alarmering is op enkele kleine punten na goed verlopen. Er zijn **4 acties** en **1 leerpunt** geformuleerd. Een belangrijke actie die uit deze alarmerings- en opkomsttest naar voren kwam is het bij testen en oefeningen zorgdragen voor een correct oefen- alarmeringsscenario, dat overeenstemt met het daadwerkelijke alarmeringsscenario in het geval van GRIP-opstapeling. Het leerpunt heeft betrekking op de informele afstemming over wie in welke functie opkomt, die met name plaatsvindt bij de gealarmeerde functionarissen via Itel voor de vulling van de ROT-secties.

Opkomst functionarissen: *

○ **CoPI:**

Het CoPI-team was compleet zoals omschreven in artikel 2.1.2 lid 1 van het Besluit Veiligheidsregio's. Alle functionarissen waren binnen de opkomsttijd van 30 minuten aanwezig op de incidentlocatie.

○ **ROT en secties:**

Het ROT was op de geografisch informatiemanager (GIM) na compleet zoals omschreven in artikel 2.1.4 lid 1 van het Besluit Veiligheidsregio's. De functionarissen zijn binnen de gestelde tijd opgekomen. Binnen de secties heeft alleen de medewerker bevolkingszorg de normtijd van 60 minuten niet gehaald, met een overschrijding van 5 minuten. Op het gebied van ondersteuning ontbrak de floormanager ICT.

○ **RBT:**

De kernbezetting van het regionaal beleidsteam (RBT) was niet compleet zoals beschreven in de hoofdstructuur het Regionaal Crisisplan 2020-2023 van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. In het RBT waren twee van de veertien burgemeesters van gemeenten die betrokken waren of dreigden te worden bij de crisis niet aanwezig. Omdat het OM abusievelijk niet gealarmeerd was, was er ook geen hoofdofficier van justitie aanwezig. Opkomsttijd: binnen de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is de opkomsttijd van het RBT gelijkgesteld aan die van het Gemeentelijk Beleidsteam (GBT), zoals in het Besluit Veiligheidsregio's artikel 2.3.2 staat aangegeven. Op twee na waren alle opgekomen deelnemers binnen deze normtijd van 60 minuten aanwezig op de RBT-locatie.

* Het was voor de betrokkenen duidelijk dat het een alarmeringstest was en geen echt incident betrof.

B. Leiding en coördinatie	Behaald
De crisisorganisatie stuurt en coördineert de operationele en bestuurlijke aanpak van een incident of crisis effectief en efficiënt.	Ja
Alle onderdelen van het proces leiding en coördinatie uit het Toetsingskader 4.0 zijn behaald en daarmee ook het oefendoel. Voor zover dit in het scenario paste, hebben de teams conform procedures gewerkt, heeft afstemming en informatie-uitwisseling plaatsgevonden en hebben ze elkaar geadviseerd over operationele, tactische en strategische vraagstukken. Het was duidelijk wie wat moest doen in het kader van de aanpak op basis van rol, verantwoordelijkheid en verwachtingen. Daarbij moet aangetekend worden dat door het verloop van de oefening de raakvlakken tussen CoPI en ROT niet groot waren: het CoPI draaide een eigen, separate oefeninzet en het ROT hield zich primair bezig met de advisering aan het RBT. De leiders van teams zijn op basis van het beeld tot oordeel en besluitvorming gekomen. Er zijn geen leer- of actiepunten geformuleerd.	

C. Informatiemanagement	Behaald
De crisisorganisatie en de extern betrokken partners beschikken over tijdige, actuele en relevante informatie gedurende een incident of crisis.	Ja
Alle onderdelen van het proces informatiemanagement uit het Toetsingskader 4.0 zijn behaald en daarmee ook het oefendoel. Alle teams hebben de benodigde informatie met elkaar gedeeld. Ook is gecontroleerd of cruciale informatie is overgekomen binnen en tussen de CaCo, het CoPI en het ROT. Daarbij moet aangetekend worden dat het CoPI en het ROT op een bepaald moment in de oefening minder informatie zijn gaan delen, omdat het ROT zich ging richten op het advies aan het RBT over welk gebied afgeschakeld moest worden van stroom, terwijl het CoPI zich bezighield met (de gevolgen van) de brand in een woonzorgcentrum en de opvang van kwetsbare bewoners. Er zijn geen leer- of actiepunten geformuleerd.	

D. Crisiscommunicatie	Behaald
Met verschillende doelgroepen (zoals getroffen, media, bevolking, verwanten en de interne organisatie) wordt tijdig, doelgericht en regelmatig gecommuniceerd over het incident of de crisis.	Ja
<p>Van de 7 criteria die onder dit oefendoel vallen, zijn er 5 behaald en 2 deels behaald. Daarmee is het oefendoel als geheel behaald. De communicatie heeft zich primair gericht op informatieverstrekking en handelingsperspectief, waarbij betekenisgeving kort is meegenomen in het persstatement. De communicatieboodschap is afgestemd met partners uit de functionele keten, werd gebracht met passende communicatiemiddelen en er werd ook nagedacht over passende middelen op de langere termijn. De boodschap was afgestemd op het incident en de doelgroepen, maar kon in deze fase van het incident niet met geplande regelmaat naar buiten worden gebracht en verder gedifferentieerd worden naar informatiebehoefte, kennis en niveau. Er zijn 2 leerpunten geformuleerd. 1 leerpunt heeft betrekking op het voor het voetlicht brengen van doel en inhoud van een persstatement en 1 leerpunt op het tijdig bieden van handelingsperspectieven voor als er daadwerkelijk geen stroom meer is.</p>	

E. Samenwerking en afstemming met externe partners	Behaald
De crisisorganisatie werkt samen en stemt af met relevante externe partners op gezamenlijk doel en resultaat, op rollen, taken en verantwoordelijkheden en koppelt de inhoudelijke afstemming met de externe partners terug in de eigen teams.	Ja
<p>Dit oefendoel is op alle onderdelen behaald. De crisisorganisatie heeft samengewerkt en afgestemd met relevante externe partners, zoals Liander, de veiligheidsregio's van Oost-5, het LOCC en het NKC. De crisisorganisatie heeft zich samen met de externe partners ingespannen om een gezamenlijk doel en gezamenlijke resultaten te behalen en dit ook expliciet gemaakt. Er hebben een OL-call en een communicatie-call met de landelijke en Oost-5-collega's plaatsgevonden. Rollen, taken en verantwoordelijkheden waren helder en binnen de crisisorganisatie is inhoudelijk teruggekoppeld over de afstemming met de externe partners. Er zijn 2 leerpunten geformuleerd; 1 over het proactiever gebruikmaken van de expertise en voorbereide communicatie van externe partners en 1 over de afstemming tijdens een ramp of crisis met de calamiteitenszender.</p>	

F. Bewustwording impact 'black out' op eigen continuïteit	Behaald
Deelnemende organisaties en de crisisorganisatie zijn zich bewust van de impact van het scenario 'black out' op de continuïteit van de eigen dienstverlening en processen.	Ja
<p>Dit oefendoel en de bijbehorende criteria (zoals het actualiseren van plannen) is niet tijdens de oefening waargenomen want het heeft betrekking op de periode ná de oefening. In het voorjaar van 2023 (drie maanden na de oefening) is een uitvraag gedaan onder deelnemers, de deelnemende organisaties en de crisisorganisatie om inzichtelijk te krijgen in hoeverre dit oefendoel is behaald. Hieruit kunnen we constateren dat de bewustwording is vergroot en men aan de slag is gegaan met actualiseren van plannen.</p>	

Leerpunten nevenbevindingen
<p>Naast toetsing van onderdelen van het Toetsingskader en de eigen oefendoelen zijn er ook 2 punten gedestilleerd uit nevenbevindingen: 1 leerpunt voor de projectgroep van de systeemtest om in het vervolg zorg te dragen voor een oefenscenario waarin de crisisteams op operationeel, tactisch en strategisch niveau met elkaar verbonden zijn en 1 actiepunt voor de sector crisisbeheersing betreffende de gewenste samenstelling/inrichting van het RBT.</p>

2. Inleiding

2.1 Scenario systeemtest Apollo

De systeemtest van 2022 stond in het teken van één van de scenario's uit het Nationaal Crisisplan Elektriciteit, een balansverstoring in het Europese elektriciteitsnetwerk, met risico op een totale black out en cascade-effecten in Nederland. Met de impact van langdurige stroomstoringen zijn we in Gelderland-Zuid niet onbekend, maar de thematiek van gericht afschakelen van gebieden, landelijke en interregionale coördinatie en afstemming zorgden voor een interessant scenario. Zowel voor de projectgroep in de voorbereiding, als ook voor de deelnemende organisaties en deelnemers tijdens de systeemtest.

In het scenario werden gedurende de systeemtest delen van het elektriciteitsnetwerk binnen Oost-5 (veiligheidsregio's Gelderland-Midden, Noord- en Oost-Gelderland, IJsselland, Twente en Gelderland-Zuid) afgeschakeld om de balans in het netwerk te herstellen. Hierover kregen de gealarmeerde en opgekomen functionarissen van de regionale crisisorganisatie Gelderland-Zuid op maandagavond 31 oktober een fictieve nieuwsuitzending van Omroep Gelderland te zien (die ook daadwerkelijk samen met de omroep is voorbereid en gemaakt). Hierin kwam o.a. ook een woordvoerder van Liander aan het woord, die de situatie nader toelichtte.

In Gelderland-Zuid was er op die maandagavond van een uitval nog geen sprake. Dat veranderde op vrijdag 4 november, wat het startpunt vormde voor de systeemtest. Het CoPI, ROT en RBT doorliepen twee scenario's: verstoring in de energiebalans internationaal met effecten in onze regio (ROT en RBT) en een brand in een zorginstelling in de gemeente Neder-Betuwe waar de stroom was uitgevallen (CoPI). Naast de regionale crisisorganisatie Gelderland-Zuid waren er ook veel partners aangehaakt bij de oefening, zoals Liander, Omroep Gelderland, het LOCC, het NKC, de omliggende regio's en natuurlijk alle gemeenten.

2.2 Wijze van onderzoek

Tijdens de systeemtest zijn er waarnemers aanwezig geweest, die de verschillende onderdelen van de hoofdstructuur en de secties crisiscommunicatie en informatiemanagement hebben waargenomen (zie hoofdstuk 5) en hun waarneming op schrift hebben gesteld. De leden van de projectgroep/oefenstaf hadden hun eigen rol ofwel in de responscel of als deeloefenleider bij de verschillende teams.

Direct na afloop van de oefening op 4 november is er voor de deelnemers de gelegenheid geboden om stoom af te blazen, georganiseerd per team door de deeloefenleider. Twee werkdagen later is een enquête verspreid onder alle deelnemers en de projectgroep/oefenstaf om zodoende de eigen leerervaringen en feedback te kunnen verzamelen.

Daarnaast zijn documenten verzameld die betrekking hebben op de organisatie van de hoofdstructuur. Op basis van de waarnemingsverslagen en documentenonderzoek uit bronnen als LCMS zijn bevindingen per toetsingscriterium beschreven en op basis daarvan zijn de oefendoelen van een score voorzien ((deels) behaald of niet behaald). Deze zijn te vinden in dit evaluatierapport. De eigen leerervaringen n.a.v. de enquêtes zijn verwerkt in leer- en actiepunten bestemd voor de Sector Crisisbeheersing van de VRGZ. In hoofdstuk 12 staan de belangrijkste punten van deze nevenbevindingen beschreven.

Na het schrijven van conceptversie 0.1 (opgeleverd op 2 maart 2023) is het evaluatierapport ter verificatie gestuurd naar alle betrokkenen die aanwezig zijn geweest bij de systeemtest, m.u.v. leden RBT. Zij zijn in de gelegenheid geweest feedback te geven. De ontvangen feedback is verwerkt en heeft geleid tot conceptversie 0.3 (opgeleverd op 28 maart 2023). Deze is, inclusief een oplegnotitie, aangeboden aan het Directieteam (DT), de Adviesraad adviseurs crisisbeheersing (AAC) en het Directieteam Veiligheid (DTV). De ontvangen aanscherpingen zijn verwerkt in conceptversie 0.4 (opgeleverd op 16 mei 2023). Deze conceptversie is aangeboden aan het Dagelijks Bestuur (DB) en het Algemeen Bestuur (AB). Na

desgewenste aanpassingen en akkoord van het bestuur, wordt het definitieve evaluatierapport opgesteld en verstuurd naar alle betrokkenen en de Inspectie Justitie en Veiligheid. De acties en leerpunten worden opgenomen in de evaluatiemonitor en geborgd door de Sector Crisisbeheersing van de VRGZ.

2.3 Leeswijzer

In dit document vindt u:

- in hoofdstuk 1 de samenvatting en conclusies per oefendoel;
- in hoofdstuk 2 en 3 een inleiding met daarin een korte beschrijving van het scenario, de wijze van onderzoek en de aanleiding van de systeemtest;
- in hoofdstuk 4 het doel en de opzet van de test met in hoofdstuk 5 de bijbehorende oefendoelen;
- in hoofdstuk 6 t/m 11 de bevindingen die per oefendoel zijn uitgewerkt aan de hand van de waarnemingen en brondocumenten zoals LCMS en voorzien van een score aan het begin van elk hoofdstuk: zijn het oefendoel als geheel en de afzonderlijke onderdelen behaald?*
- in hoofdstuk 12 de leer- en actiepunten die voortkomen uit nevenbevindingen. Dit zijn leer- en actiepunten die zijn opgehaald n.a.v. een deelnemersenquête en een mondelinge evaluatie met de projectgroep/oefenstaf;
- in hoofdstuk 13 de bronnen die voor dit rapport zijn gebruikt;
- in bijlage 1 de afkortingen- en begrippenlijst.

*Hieronder de kleurenlegenda voor het al dan niet behalen van de oefendoelen.

Het oefendoel is:

Behaald
Deels behaald
Niet behaald
Openstaand

3. Aanleiding

Waarom organiseren wij een systeemtest? De aanleiding is voor ons tweeledig:

1. Verplichting vanuit Bvr

- Artikel 2.5.1 van het Besluit veiligheidsregio's (Bvr) bepaalt dat het bestuur van de veiligheidsregio moet zorgen voor een jaarlijkse oefening van de hoofdstructuur van de rampenbestrijding en crisisbeheersing (de zgn. systeemtest).
- Alle veiligheidsregio's zijn verplicht om ieder jaar een onverwachte test te organiseren die de hoofdstructuur van de crisisorganisatie toetst op een aantal wettelijke normen.
- Het scenario sluit aan op het risicoprofiel van de veiligheidsregio en voorziet in opschaling naar GRIP 3 of GRIP 4. Het GRIP 4-scenario moet minimaal eenmaal in de drie jaar worden getest.
- De minister van Justitie en Veiligheid heeft als doel gesteld dat de veiligheidsregio's de rampenbestrijding op adequate wijze voorbereiden. De Inspectie Justitie en Veiligheid is verantwoordelijk om dit binnen alle veiligheidsregio's te toetsen en vervolgens verslag uit te brengen aan de minister. De Inspectie toetst daarmee ook de naleving van de bepalingen van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) en de besluiten, inclusief de systeemtest.
- De verantwoordelijkheid voor de organisatie en de evaluatie van de systeemtest ligt bij de veiligheidsregio's zelf.

2. Zelf willen leren en verbeteren

- Onze regio heeft te maken met een gering aantal grote(re) incidenten (GRIP 3 en 4). Een systeemtest is een manier om de gehele hoofdstructuur van de rampenbestrijding en crisisbeheersing te toetsen en te oefenen.
- Wij willen als crisisorganisatie leren. We willen eventuele systeemfouten identificeren (op basis van toetsingscriteria objectief kijken) en dat meenemen in bijv. (te ontwikkelen) normen, het verbeteren van de respons, etc.
- Wij willen naast testen op basis van normen uit de Wet veiligheidsregio's en het Besluit veiligheidsregio's ook de kwaliteit van de gehele hoofdstructuur toetsen. Dit doen we o.a. door nog bredere kwalitatieve normen op te stellen die mede inzicht geven in het presterend vermogen. Wij hebben eigen testcriteria beschreven voor deze systeemtest. Deze criteria zijn opgesteld naar aanleiding van resultaten uit eerdere systeemtesten, maar komen ook herhaaldelijk als leerpunten naar voren bij incidenten en oefeningen (rode draden). Daarnaast leren wij ook uit de nevenbevindingen die naar voren zijn gekomen bij deze systeemtest. Juist dit vinden wij belangrijk!

4. Doel en opzet systeemtest

Het doel van de systeemtest is de hoofdstructuur van de crisisorganisatie toetsen op een aantal wettelijke normen. Hiervoor kijken wij naar het proces 'Uitvoering' van het toetsingskader 4.0, van Inspectie Justitie en Veiligheid. Hier pakken wij 4 van de 5 multidisciplinaire processen:

- A. Melding en alarmering
- B. Leiding en coördinatie
- C. Informatiemanagement
- D. Crisiscommunicatie

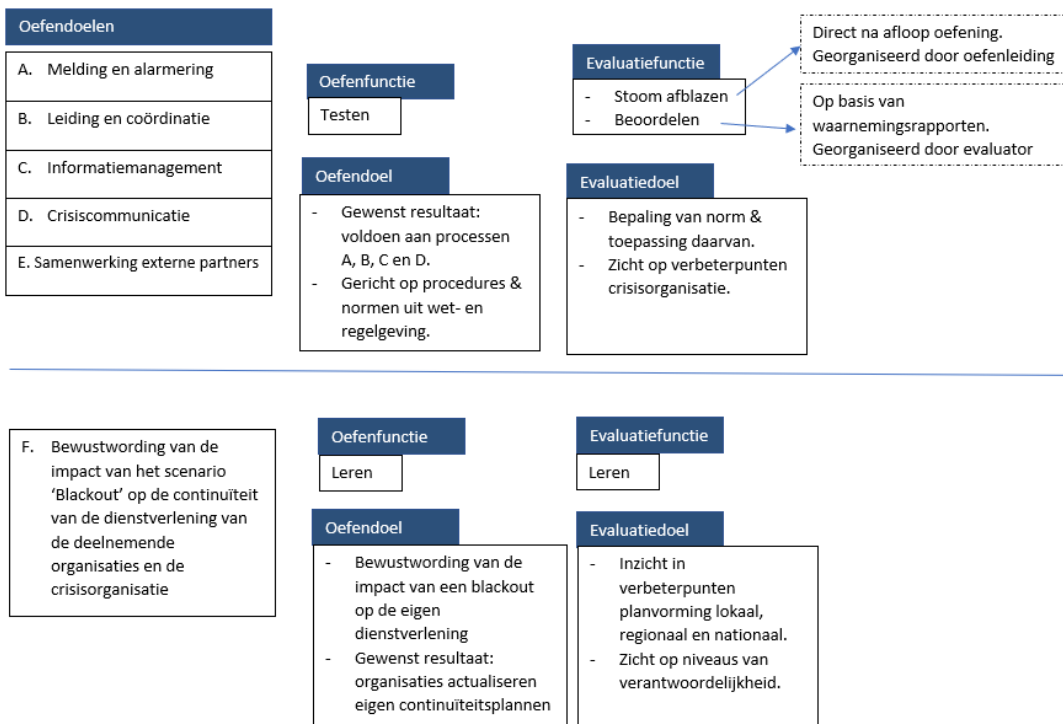
Daarnaast kijken wij naar twee extra elementen (testcriteria), voortkomend uit de aandachtspunten vanuit eerdere systeemtesten, incidenten en oefeningen. Dit zijn:

- E. Samenwerking en afstemming met externe partners;
- F. Bewustwording van de impact van het scenario 'Black out' op de continuïteit van de dienstverlening en processen van de deelnemende organisaties en de crisisorganisatie.

Bovenstaande processen en elementen hebben wij geformuleerd in zes separate oefendoelen, die we nader beschrijven in hoofdstuk 5. Aan het einde van de systeemtest kijken we aan de hand van een analyse van de waarnemingen en brondocumenten of deze oefendoelen wel of niet behaald zijn. Daarbij tekenen we aan dat oefendoel F niet tijdens de oefening kon worden waargenomen, maar achteraf getoetst wordt.

4.1 Oefenfuncties en -doelen

De oefenfunctie, oftewel de reden om te oefenen, is 'testen'. Waarbij het oefendoel 'bewustwording impact 'black-out' een andere oefenfunctie heeft, namelijk 'inzicht en bewustzijn vergroten'. Zie schema hier onder.

Het proces Nafase uit het toetsingskader van de Inspectie J&V komt gezien het tijdsverloop van de systeemtest onvoldoende aan bod. Daarom hebben we als projectorganisatie besloten dit niet als oefendoel mee te nemen bij de systeemtest. Wel is het proces als apart oefendoel benoemd in de reguliere ROT- en GBT-oefeningen in 2022.

4.2 Opzet

Voor het eerst heeft de VRGZ ervoor gekozen om de jaarlijkse systeemtest waarmee de hoofdstructuur van de crisisorganisatie wordt getoetst op te splitsen in twee delen: een onverwacht alarmerings- en opkomsttest op maandagavond en een daaropvolgende ingeplande oefening op vrijdag voor CaCo, CoPI, ROT en secties en RBT. Daarnaast is de systeemtest aangegrepen om breder te communiceren met de inwoners van Gelderland-Zuid over wat grootschalige stroomuitval betekent, hoe je je als inwoner hierop voorbereidt en wat je kunt doen als er daadwerkelijk stroomuitval is.

Opbouw

Nadat de functionarissen op maandag waren opgekomen, kregen zij een fictieve nieuwsuitzending van Omroep Gelderland over de verstoringen in het elektriciteitsnet en stroomuitval elders in de regio Oost-5. Hiermee werd de aandacht gericht op het scenario van disbalans, stroomuitval en afschakeling, en de mogelijkheid dat dit ook in Gelderland-Zuid aan de orde zou komen. Op vrijdag ging de oefening dan ook op dat punt van start, waarbij de scenario's voor het CoPI enerzijds en voor het ROT en RBT anderzijds uiteenliepen.

Risicocommunicatie

De systeemtest is binnen de VRGZ aangegrepen om breder te communiceren over grootschalige stroomuitval en de gevolgen daarvan. Daarop is een risicocommunicatieplan gemaakt. Na de systeemtest op vrijdag schoof de voorzitter van het RBT diezelfde middag nog aan bij een daadwerkelijke uitzending van Omroep Gelderland, om op regionale tv meer te vertellen over het scenario en hoe dit in de realiteit zou uitpakken. Ook zijn er tijdens de 'systeemtestweek' communicatieboodschappen gedeeld met de inwoners van Gelderland-Zuid over voorbereid zijn op een stroomstoring en hoe te handelen tijdens een stroomstoring.

5. Oefendoelen (tevens processen Toetsingskader)

De in dit hoofdstuk beschreven **oefendoelen A t/m D zijn elementen uit het Toetsingskader 4.0** van de Inspectie J&V. Het betreffen elementen waar iedere veiligheidsregio aan moet voldoen. Deze elementen hebben wij gedefinieerd naar concreet waarneembaar gedrag (waarnemingscriteria). Deze zijn opgenomen in de waarnemingsformulieren. Daarnaast hebben we **twee extra oefendoelen F en E** geformuleerd op basis van onze eigen wensen en (oefen)behoeften als crisisorganisatie:

A. De meldkamer zorgt bij aanvang en tijdens een incident of crisis voor tijdige alarmering en informatie-uitwisseling door eenduidige aansturing.

B. De crisisorganisatie stuurt en coördineert de operationele en bestuurlijke aanpak van een incident of crisis effectief en efficiënt.

C. De crisisorganisatie en de extern betrokken partners beschikken over tijdige, actuele en relevante informatie gedurende een incident of crisis.

D. Met verschillende doelgroepen (zoals getroffen, media, bevolking, verwanten en de interne organisatie) wordt tijdig, doelgericht en regelmatig gecommuniceerd over het incident of de crisis.

E. De crisisorganisatie stemt af met relevante externe partners op gezamenlijk doel en resultaat, op rollen, taken en verantwoordelijkheden en koppelt de inhoudelijke afstemming met de externe partners terug in de eigen teams.

F. Deelnemende organisaties en de crisisorganisatie zijn zich bewust van de impact van het scenario 'black out' op de continuïteit van de eigen dienstverlening en processen.

Oefendoelen A t/m D zijn elementen uit het Toetsingskader 4.0 van de Inspectie Justitie en Veiligheid. Het betreffen elementen waar iedere veiligheidsregio aan moet voldoen. Oefendoelen E en F voor deze systeemtest hebben we zelf geformuleerd. Deze elementen hebben wij, zoals dit ook geldt voor de overige oefendoelen, gedefinieerd naar concreet waarneembaar gedrag (waarnemingscriteria). De waarnemingscriteria vindt u in dit document terug aan het begin van de paragrafen met daarin de toetsing van de oefendoelen. Na afloop van de oefening die onderdeel was van de systeemtest hebben we aan de hand van een analyse van de waarnemingsformulieren en brondocumenten bekeken of dat de vooraf gestelde oefendoelen wel, niet of deels behaald zijn.

Waarneming op oefendoelen

Om de oefendoelen te kunnen beoordelen, zijn er gedurende de systeemtest waarnemers ingezet. De waarnemers hebben per team gekeken naar de verschillende oefendoelen. Zie onderstaand schema.

Oefendoel	Waarnemen op team
A. Melding en alarmering	N.v.t.*
B. Leiding en coördinatie	CoPI/ ROT/ RBT/ Sectie crisiscommunicatie
C. Informatiemanagement	CoPI/ROT
D. Crisiscommunicatie	Sectie crisiscommunicatie/CoPI/ ROT/ RBT
E. Samenwerking en afstemming externe partners	CoPI/ ROT/ RBT/Sectie crisiscommunicatie
F. Bewustwording impact 'black out' op de eigen organisatie	N.v.t.**

*Oefendoel A is grotendeels beoordeeld aan de hand van de alarmerings- en opkomsttest.

**Oefendoel F wordt naderhand getoetst op basis van vooraf opgestelde criteria aan de hand van een uitvraag bij (een aantal van) de deelnemers drie maanden na de oefening, gehouden op 4 november 2022.

6. Melding en alarmering

Oefendoel:

A. De meldkamer zorgt bij aanvang en tijdens een incident of crisis voor tijdige alarmering en informatie-uitwisseling door eenduidige aansturing.

Waarnemingscriteria/ Toetsingskader	Behaald	Toelichting
Op basis van de aard en omstandigheden van de ramp of crisis zorgt de meldkamer voor een 24/7 beschikbare multidisciplinaire functionaris (CaCo).	Ja	De functie van CaCo is 24/7 beschikbaar en is opgenomen in het Regionaal Crisisplan van de VRGZ.
De CaCo coördineert tussen de drie disciplines.	Ja	Zie 7.1
De CaCo zorgt voor eenduidige aansturing.	Ja	Zie 7.1
De CaCo neemt de eerste noodzakelijke besluiten ten behoeve van de operationele inzet.	N.v.t.	Zie 6.1
De CaCo zorgt voor interne en externe informatie-uitwisseling.	Ja	Zie 7.1, 7.2, 7.3, 8.1 en 8.2 In het scenario van deze oefening heeft de CaCo geen informatie uitgewisseld met externe partners, wel met de interne crisisteams.
Het tijdig alarmeren en informeren van de juiste interne en externe functionarissen en eenheden/teams. Het gaat hierbij ook om de liaison vitaal, andere veiligheidsregio's, het Rijk en buurlanden.	Deels	Zie 6.1 en 6.4. Informeren was geen onderdeel van de alarmerings- en opkomsttest. Het OM is abusievelijk niet meegenomen in de GRIP 4-alarmering.
Het (op verzoek) tijdig uitvoeren van het informeren van de bevolking (NL-Alert, WAS).	N.v.t.	Zie 6.1
Het bewaken van de opkomst en (her)alarmering indien nodig.	Ja	Zie 6.1
Aanpassen van de inzet op verzoek van de teams of functionarissen.	N.v.t.	Zie 6.1
Het delen, bundelen verrijken en veredelen van informatie tussen de drie disciplines.	N.v.t.	Zie 6.1

6.1 GMK

Alarmering

- De alarmering is op enkele kleine punten na goed verlopen. Per abuis is naast de alarmerings-oefenscenario's die klaarstonden voor deze test een echte GRIP 3-alarmering geactiveerd. Dit is snel opgemerkt en hersteld door de meldkamer.
- Bij het alarmeren naar GRIP 4 is een alarmerings-oefenscenario gebruikt. Hierbij is abusievelijk het OM niet meegenomen, terwijl in het 'echte' alarmeringsscenario het Openbaar Ministerie (OM) correct staat opgenomen. (Vertaald naar actie). Liaisons van het OM zijn wel volgens de afspraken ter kennisgeving gealarmeerd toen het GRIP 2 werd.

Bijzonderheden

Doordat deze editie van de systeemtest in twee delen was opgesplitst, heeft de focus vanuit de meldkamer bij de alarmerings- en opkomsttest gelegen op het alarmeren van de functionarissen en het bewaken van de alarmering. Het tijdig informeren en nemen van de eerste noodzakelijke besluiten ten behoeve van de operationele inzet zijn niet aan bod gekomen tijdens de alarmering en ook niet binnen dit oefendoel getoetst. Wel heeft de CaCo meegedaan aan de oefening die vier dagen na de alarmeringstest is gehouden. Deze functionaris op de meldkamer is daarbij niet waargenomen.

6.2 CoPI

Functie	Alarmering	GMS/Itel	Ter plaatse	Opkomsttijd	Normtijd voor opkomst	Norm behaald ja/nee
Leider CoPI	19:18 uur	GMS	19:30 uur	12 min	30 min	Ja
OvD-Politie	19:20 uur	GMS	19:36 uur	16 min	30 min	Ja
OvD-Geneeskundige Zorg	19:18 uur	GMS	19:30 uur	12 min	30 min	Ja
OvD-Brandweer	19:18 uur	GMS	19:40 uur	22 min	30 min	Ja
OvD-Bevolkingszorg Neder-Betuwe	19:18 uur	GMS	19:45 uur	27 min	30 min	Ja
IM-CoPI	19:18 uur	GMS	19:40 uur	22 min	30 min	Ja
Communicatieadviseur CoPI	19:18 uur	GMS	19:42 uur	24 min	30 min	Ja
GIM	19:18 uur	Itel	19:38 uur	20 min	Geen	N.v.t.

Bijzonderheden

Over de alarmering en opkomst van het CoPI zijn geen bijzonderheden te melden.

6.3 ROT

Functie	Alarmering	GMS/Itel	Ter plaatse	Opkomsttijd	Normtijd voor opkomst	Norm behaald ja/nee
Operationeel Leider	19:18 uur	GMS	20:03 uur	45 min	45 min	Ja
AC Brandweezorg	19:18 uur	GMS	19:30 uur	12 min	45 min	Ja
AC Politiezorg	19:20 uur	Itel	19:52 uur	32 min	45 min	Ja
AC Geneeskundige Zorg	19:18 uur	GMS	19:30 uur	12 min	45 min	Ja
AC Bevolkingszorg	19:20 uur	Itel	19:43 uur	25 min	45 min	Ja
Communicatieadviseur ROT	19:39 uur	GMS	20:13 uur	34 min	45 min	Ja
IM-ROT	19:18 uur	GMS	19:45 uur	27 min	30 min	Ja
IM-coördinator	19:18 uur	Itel	19:56 uur	38 min	45 min	Ja
GIM	19:18 uur	Itel	Geen opkomst	--	45 min	Nee
Secretaris	19:25 uur	Itel	19:52 uur	27 min	45 min	Ja
Defensie	19:18 uur	Itel	19:57 uur	39 min	120 min	Ja

Bijzonderheden

- De geografisch informatiemanager (GIM) is als enige ROT-functionaris niet opgekomen ondanks alarmering. Een GIM'er is een vrije instroomrol en opkomst is daarbij niet gegarandeerd. Ten tijde van de systeemoefening was de GIM-poule krap bemend; die bemensing is nu ruim verdubbeld.
- Opvallend is dat de communicatieadviseur ROT circa 20 minuten later is gealarmeerd dan de overige functionarissen. Daarmee was deze functionaris ook later op de opkomstlocatie dan de anderen van het team, terwijl hij/zij formeel wel binnen de opkomsttijd aanwezig was gezien het tijdstip waarop is gealarmeerd. (Vertaald naar actie)
- De registratie van de opgekomen functionarissen op het Regionaal Operationeel Centrum (waar ROT, secties ROT en RBT samenkwamen) verliep rommelig en werd met de hand bijgehouden, wat zorgde voor lijsten waarop de namen, aankomsttijden en functies niet makkelijk te ontcijferen waren. (Vertaald naar actie)

6.4 Secties ROT

Functie	Alarmering	GMS/Itel	Ter plaatse	Opkomsttijd	Normtijd voor opkomst	Norm behaald ja/nee
Medewerker sectie Bz	19:18 uur	Itel	20:23 uur	65 min	60 min	Nee
Hoofd nafase sectie Bz	19:24 uur	Itel	20.00 uur	36 min	60 min	Ja
HIN sectie Bz	19:24 uur	Itel	20:05 uur	41 min	60 min	Ja
ICO Bz	19:23 uur	Itel	19:56 uur	33 min	60 min	Ja
Medewerker sectie brw	19:18 uur	GMS	19:40 uur	22 Min	60 min	Ja
Medewerker sectie brw	19:18 uur	GMS	20.05 uur	47 Min	60 min	Ja
AGS-brandweer	19:18 uur	GMS	19:30 uur	12 min	60 min	Ja
AC communicatie	19:18 uur	GMS	19:40 uur	22 min	60 min	Ja
Medewerker sectie Cc	19:24 uur	Itel	20:22 uur	58 min	60 min	Ja
Webredacteur sectie Cc	19.20 uur	Itel	20:15 uur	55 min	60 min	Ja
Omgevingsanalist sectie Cc	19:24 uur	Itel	20:23 uur	59 min	60 min	Ja
IC-sectie Cc	19:37 uur	Itel	20:18 uur	41 min	60 min	Ja
HIN sectie Gz	19:18 uur	GMS	19:27 uur	9 min	60 min	Ja
Backoffice sectie Politie 1	19:18 uur	Itel	19:52 uur	34 min	60 min	Ja
Backoffice sectie Politie 2	19:18 uur	Itel	19:52 uur	34 min	60 min	Ja
RMOA	19:24 uur	Itel	19:57 uur	33 min	120 min	Ja
Floormanager ICT	19:18 uur	GMS	Geen opkomst	--	Geen	N.v.t.
Facilitair medewerker 1	19:18 uur	Itel	20:00 uur	42 min	Geen	N.v.t.
Facilitair medewerker 2	19:18 uur	Itel	20:01 uur	43 min	Geen	N.v.t.

Bijzonderheden

- Bij de medewerkers van de sectie crisiscommunicatie valt op dat een aantal van hen de alarmering heeft afgewezen en toch is opgekomen op basis van communicatie en uitwisseling in de appgroep van crisiscommunicatie.
- De facilitair medewerkers hebben allen de alarmering afgewezen, van hen zijn er twee op basis van communicatie in de eigen appgroep alsnog opgekomen.
- De twee bovenstaande punten illustreren de bredere observatie (zoals die ook onder het kopje 'alarmering' in deze paragraaf is opgetekend) dat een deel van de communicatie rondom de alarmering via Itel voor de secties van het ROT via informele kanalen loopt. Functionarissen die een Itel-oproep accepteren komen niet altijd op, terwijl functionarissen die de alarmering afwijzen na overleg in een appgroep alsnog opkomen. Ondanks deze informele lijnen was de vullingsgraad voor de secties binnen de normtijd goed. (Vertaald naar leerpunt)
- De floormanager ICT is gealarmeerd op de pikettelefoon, maar niet opgekomen. (Vertaald naar actie)

6.5 RBT

Functie	Alarmering	Ter plaatse	Opkomsttijd	Normtijd voor opkomst	Norm behaald ja/nee
Voorzitter RBT	19:39 uur	20:24 uur	45 min	60 min	Ja
Bgm Berg en Dal	19:39 uur	21:00 uur	81 min	60 min	Nee
Bgm Beuningen	19:43 uur	20:37 uur	54 min	60 min	Ja
Bgm Buren	19:39 uur	20:32 uur	53 min	60 min	Ja
Bgm Culemborg	19:39 uur	20:50 uur	71 min	60 min	Nee
Bgm Druten	19:39 uur	20:32 uur	53 min	60 min	Ja
Bgm Heumen	19:43 uur	20:04 uur	21 min	60 min	Ja
Bgm Maasdriel	19:39 uur	Geen opkomst	--	60 min	Nee
Bgm Neder-Betuwe	19:41 uur	20:40 uur	59 min	60 min	Ja
Bgm Tiel	19:39 uur	20:25 uur	46 min	60 min	Ja
Bgm West Betuwe	19:39 uur	20:36 uur	57 min	60 min	Ja
Bgm West Maas en Waal	19:43 uur	20:30 uur	47 min	60 min	Ja
Bgm Wijchen	19:49 uur	20:40 uur	51 min	60 min	Ja
Bgm Zaltbommel	19:39 uur	Geen opkomst	--	60 min	Nee
Adviseur Bevolkingszorg	19:40 uur	20:05 uur	25 min	60 min	Ja
Adviseur Brandweezorg	19:20 uur	19:30 uur	10 min	60 min	Ja
Adviseur Geneeskundige zorg	19:20 uur	19:50 uur	30 min	60 min	Ja
Adviseur Politiezorg	19:20 uur	19:52 uur	32 min	60 min	Ja
Communicatieadviseur BT	19:20 uur	20:10 uur	50 min	60 min	Ja
Plv RMC Defensie	19:20 uur	19:58 uur	38 min	60 min	Ja
Secretaris RBT	19:39 uur	20:26 uur	47 min	60 min	Ja
OM	Niet gealarmeerd	--	--	60 min	Nee

Bijzonderheden

- De GRIP 4-alarmering van het RBT is vanuit de meldkamer via Itel uitgezet naar de burgemeesters, inclusief de voorzitter. Tijdens een daadwerkelijk incident zal de voorzitter van het RBT het besluit tot opschaling naar GRIP 4 nemen, en wordt daarmee zelf niet meer gealarmeerd.

- In de functie van burgemeester is in voorkomende gevallen de (dienstdoende) locoburgemeester opgekomen.
- De AC politiezorg is als adviseur politiezorg ook naar het RBT gegaan, en niet apart gealarmeerd.
- Het Openbaar Ministerie (OM) is abusievelijk niet meegenomen in de GRIP 4-alarmering.

6.6 Leerpunten (L) en/of acties (A) melding en alarmering

L/ A	Wie	Omschrijving
A	Team CB	Bij oefeningen en testen: draag zorg voor een correct oefen- alarmeringsscenario, dat overeenstemt met het daadwerkelijke alarmeringsscenario.
A	Crisiscomm.	Zoek uit hoe het kan dat de alarmering van de communicatieadviseur circa 20 minuten later is uitgegaan dan de alarmering van de overige ROT-functionarissen.
A	Team CB	Zoek uit hoe het kan dat de floormanager ICT is gealarmeerd op de pikettelefoon, maar niet is opgekomen.
A	Team CB	Verbeter en stroomlijn de registratie van de ROT- en RBT-functionarissen bij aankomst op het Regionaal crisiscentrum (RCC).
L	ROT en secties	Wees je ervan bewust dat in de fase van alarmering een deel van de afstemming over wie in welke functie opkomt geregeld wordt via appgroepen en overige onderlinge communicatie.

CONCEPT

7. Leiding en coördinatie

Oefendoel:

B. De crisisorganisatie stuurt en coördineert de operationele en bestuurlijke aanpak van een incident of crisis effectief en efficiënt.

Waarnemingscriteria/Toetsingskader	Behaald	Toelichting
De teams en functionarissen werken conform procedures, richtlijnen en handboeken en passen maatwerk toe als specifieke omstandigheden van het betreffende incident hiertoe aanleiding geven.	GMK: Ja	Zie 7.1
	CoPI: Ja	Zie 7.2
	ROT: Ja	Zie 7.3
	RBT: Ja	Zie 7.4
Binnen en tussen de teams en functionarissen van de crisisorganisatie en externe partners vindt regelmatige afstemming en informatie-uitwisseling plaats en is duidelijk wie wat doet in het kader van de operationele en bestuurlijke aanpak op basis van rol, verantwoordelijkheid en verwachtingen.	GMK: Ja	Zie 7.1, 7.2 en 7.3
	CoPI: Ja	Zie 7.1, 7.2 en 7.3. Tussen CoPI en ROT is door de loop die de oefening nam na aanvankelijke afstemming minder afgestemd omdat beide teams voor een eigen, separate opdracht stonden.
	ROT: Ja	Zie 7.1, 7.2, 7.3 en 7.4
	RBT: Ja	Zie 7.3 en 7.4
De ingezette crisisteams adviseren over operationele, tactische en strategische vraagstukken.	GMK: N.v.t.	Zie 7.1
	CoPI: Ja	Zie 7.2
	ROT: Ja	Zie 7.3
	RBT: Ja	Zie 7.4
Het is duidelijk op welke vraagstukken door wie een besluit of actie moet worden genomen ten aanzien van de operationele en strategische sturing.	GMK: N.v.t.	Zie 7.1
	CoPI: Ja	Zie 7.2
	ROT: Ja	Zie 7.3
	RBT: Ja	Zie 7.4
De teams stemmen regelmatig af of: <ul style="list-style-type: none"> o het bijstellen van de operationele aanpak en sturing nodig is; o de huidige inzet van functionarissen nog passend is bij het incident; o de continuïteit van de crisisorganisatie gegarandeerd wordt gedurende het incident; o advies/aansluiting van experts en externe netwerkpartners nodig is. 	GMK: Ja	Zie 7.1 en 7.2
	CoPI: Ja	Zie 7.2 Zoals eerder benoemd, is de afstemming tussen CoPI en ROT gaandeweg de oefening minimaal geweest omdat beide teams een eigen, separate opdracht hadden.
	ROT: Ja	Zie 7.2 en 7.3
	RBT: Ja	Zie 7.3 en 7.4
De gekozen aanpak/interventie sluit aan bij: <ul style="list-style-type: none"> o beoogde effecten en resultaten; o benoemde doelstellingen en uitgangspunten; o de specifieke omstandigheden van het incident in de context van de regio; o het actuele beeld van het incident; o de mogelijkheden van de hulpverleningsdiensten; o de mate van zelfredzaamheid van de bevolking/maatschappij; o de zorgbehoefte van de getroffen en; o prioritering en uitgewerkte scenario's; o eventuele initiatieven van burgers en bedrijven. 	GMK: N.v.t.	Hier is niet op waargenomen bij de GMK.
	CoPI: Ja	Zie 7.2
	ROT: Ja	Zie 7.3. Hoewel niet op alles aangesloten is vanwege de specifieke opdracht aan het ROT, zijn alle aspecten wel benoemd geweest in het ROT.

	RBT: Ja	Zie 7.4. De aspecten die relevant waren in het kader van de opgave voor het RBT zijn meegenomen.
De leiders van de teams komen op basis van een beeld (van het incident) tot een oordeel en tot een gewogen en vastgelegd besluit.	GMK: Ja	Zie 7.1
	CoPI: Ja	Zie 7.2
	ROT: Ja	Zie 7.3
	RBT: Ja	Zie 7.4

7.1 GMK

Werkproces

- De CaCo zorgt voor eenduidige sturing van de drie disciplines binnen de meldkamer.

Afstemming

- De CaCo heeft afgestemd met de leider CoPI en de OL. Ook heeft de CaCo afgestemd met de IM-CoPI en IM-ROT.

Besluitvorming

- De CaCo heeft t.b.v. de operationele, tactische en bestuurlijke inzet geen noodzakelijke besluiten hoeven te nemen.

Algemeen

- De CaCo heeft het incident voorbereid in LCMS.

7.2 CoPI

Werkproces

- De BOB-structuur is gevolgd.
- De vergaderklok is niet afgestemd met andere teams. Dit kwam door de splitsing die gemaakt is tussen 'continuïteit i.v.m. stroomstoring' en 'brand zorgcentrum het Anker en ontruiming gehandicaptenzorgorganisatie De Schutse in het gebied met de stroomstoring'. Het CoPI heeft besloten zich te richten op de redding en de opvang van de kwetsbare cliënten uit de zorgorganisaties en verdere escalatie voorkomen. Er is een tweede (fictief) CoPI actief geworden om het continuïteitsvraagstuk op te pakken.
- Relevante thema's zijn benoemd, gedeeld en geprioriteerd.

Afstemming teams

- Er is vanuit het CoPI afgestemd met de CaCo en de OL. Er is niet afgestemd met de burgemeester; deze lijn liep via de OL. De afstemming is teruggekoppeld in het CoPI.

Besluitvorming

- Operationele vraagstukken en thema's zijn benoemd.
- Het CoPI heeft verschillende besluiten genomen. Deze besluiten zijn vertaald in concrete opdrachten/acties en gekoppeld aan actiehouders. De leider CoPI was hier scherp op. Voorbeelden: regelen van een opvanglocatie (waarbij Tiel als opvanglocatie werd afgestreept vanwege mogelijke afschakeling), het informeren van familieleden en het in kaart brengen van de zuurstofbehoefte cliënten en de beschikbaarheid van voldoende zuurstof voor deze groep.
- Het was duidelijk welke CoPI-functionaris waarvoor verantwoordelijk was. De functionarissen waren daarbij ook scherp op elkaars processen.

- De leider CoPI heeft regelmatig afgestemd met de OL om lopende thema's en dilemma's te bespreken.

Algemeen

- De gekozen aanpak/interventie sloot aan bij de beoogde effecten en resultaten, benoemde doelstellingen en uitgangspunten, de specifieke omstandigheden van het incident in de context van de regio, het actuele beeld van het incident, de mogelijkheden van de hulpverleningsdiensten, de mate van zelfredzaamheid van de bevolking/maatschappij en de prioritering en uitgewerkte scenario's. De scenario's werden duidelijk uitgewerkt, echter zonder tijdlijn.
- De aansluiting op eventuele initiatieven van burgers en bedrijven was niet van toepassing.

7.3 ROT

Werkproces

- De BOB- structuur is gevolgd.
- In de eerste BOB-ronde heeft de oefenstaf een interventie gepleegd om de koers van het ROT te verleggen omwille van het oefenscenario ('adviseer het RBT over de keuze tussen gebied A of gebied B voor afschakeling (trap 4)'). Hierna is het ROT verdergegaan op deze koers met de daarbij behorende thema's. Eerder bepaalde thema's zoals communicatie en maatschappelijke ontwrichting zijn daarmee niet verder uitgewerkt, zoals in LCMS is terug te zien.
- De vergaderklok is afgestemd met het RBT.
- De OL heeft getracht de vergaderklok af te stemmen met het CoPI, maar door de splitsing in incidenten in Neder-Betuwe (zoals beschreven bij het CoPI in paragraaf 7.2) in combinatie met de koers van het ROT verliep dit moeizaam.
- In het vooroverleg tussen OL en IM'er en tijdens de vergadering zijn bestuurlijke netwerkkaarten en plannen gebruikt, waaronder:
 - bestuurlijke netwerkkaart 14 'elektriciteit en gas';
 - nationaal crisisplan elektriciteit (Min. EZK);
 - multikaart uitval elektriciteit regio's Oost 5.
- De relevante thema's zijn benoemd, gedeeld, gedurende het proces aangepast en meegenomen in een matrix.
- Benoemde thema's waren o.a. de effecten van afschakeling in gebied A en gebied B op openbare orde, infrastructuur, ziekenhuizen en huishoudens.
- De OL heeft duidelijk leidinggegeven aan het team en stuurde bij waar nodig. Ook gaf hij sturing tijdens de interregionale OL-call, met de operationeel leiders van de Oost 5-regio's.

Afstemming teams

- De OL heeft afgestemd met de CaCo, de leider CoPI en de voorzitter van het RBT.
- Taak- en rolverdeling zijn expliciet aan de orde gekomen vanuit de drie niveaus 'operationeel – tactisch – bestuurlijk'.
- De OL en de leider CoPI hebben minimaal afgestemd omdat de aandacht van het ROT, mede door de interventie van de oefenstaf, volledig gericht was op de advisering van het RBT.
- De OL heeft de behandeling van de keuzematrix (zie onderdeel 'besluitvorming' hieronder voor een toelichting hierop) in het RBT teruggekoppeld in het ROT.

Besluitvorming

- Er zijn tactische en bestuurlijke vraagstukken en dilemma's benoemd die samen met de thema's in een keuzematrix zijn samengebracht voor het RBT, als basis voor de voorliggende keuze tussen afschakeling van gebied A of gebied B. In de matrix werd zichtbaar gemaakt hoe de thema's er voor deze gebieden uitzagen, bijvoorbeeld '4 BRZO-bedrijven in gebied A, geen in gebied B' etc.

- Het ROT heeft de volgende besluiten genomen:
 - advies aan de voorzitter Veiligheidsregio om op te schalen naar GRIP 4;
 - aanleveren van de matrix aan het RBT.
- In het ROT is gewerkt aan de matrix als advies aan de voorzitter VRGZ en het RBT; er zijn daarnaast geen concrete opdrachten en/of acties uitgezet.
- De algemeen commandanten hebben vanuit hun kolom meegewerkt aan de realisering van de matrix. Zij hebben hier in hun secties zelf de regie op gepakt.
- Het ROT heeft daarnaast de voorzitter en het RBT geadviseerd over de stap naar GRIP 5 en de verdeling van schaarste.
- Er is een duidelijke afweging gemaakt tussen welke beslispunten tactisch waren en welke bestuurlijk, en dus voor de voorzitter veiligheidsregio.

Algemeen

- De gekozen aanpak/interventie van het ROT sloot aan bij de beoogde effecten en resultaten, benoemde doelstellingen en uitgangspunten, de specifieke omstandigheden van het incident in de context van de regio, het actuele beeld van het incident en bij de prioritering en uitgewerkte scenario's.
- De mogelijkheden van de hulpverleningsdiensten, de mate van zelfredzaamheid van de bevolking/maatschappij en eventuele initiatieven van burgers en bedrijven zijn allen wel benoemd geweest, maar waren gezien de opdracht aan het ROT ('adviseer het RBT over afschakeling van gebied A of B') nu niet aan de orde.

7.4 RBT

Werkproces

- De BOB-structuur is gevolgd.
- De vergaderklok is afgestemd met die van het ROT.
- Er zijn geen plannen gebruikt.
- Er is één hoofdthema besproken in de vergadering, namelijk of gebied A of gebied B afgeschakeld moest worden.
- Deelthema's die daarbij aan de orde kwamen, waren crisiscommunicatie, impact, prioritering en hersteltijd.
- De matrix vanuit het ROT is gepresenteerd in het RBT als adviesstuk.
- De voorzitter leidde het team door de te volgen lijn aan te geven en deze gedurende de vergadering te bewaken, samen te vatten en besluiten te nemen.

Afstemming teams

- De voorzitter van het RBT heeft op verschillende momenten afgestemd met de OL.

Besluitvorming

- De voorzitter RBT consulteert het RBT alvorens over te gaan tot de besluitvorming.
- De voorzitter van het RBT heeft de volgende besluiten genomen:
 - formele vaststelling van GRIP 4;
 - de afschakeling van één van de twee gebieden;
 - het geven van een persstatement;
 - vaststellen volgende RBT-vergadering;
 - communicatielij: de communicatie wordt regionaal kortgesloten met de voorzitter na afstemming met de lokale burgemeesters.
- Het vraagstuk dat op tafel lag was de keuze in het afschakelen tussen gebied A of gebied B.
- Naast het genoemde vraagstuk zijn geen verdere doelen en uitgangspunten benoemd.

- Het RBT heeft de volgende concrete opdrachten meegegeven aan het ROT:
 - werk een handelingsperspectief uit;
 - adviseer via het LOCC over opschaling naar GRIP 5.

Algemeen

- De gekozen aanpak/ interventie droeg bij aan: de specifieke omstandigheden van het incident in de context van de regio, het actuele beeld van het incident en bij de mate van zelfredzaamheid van de bevolking/ maatschappij.
- De aansluiting van de gekozen aanpak/interventie bij de benoemde doelstellingen en uitgangspunten en bij de prioritering en uitgewerkte scenario's was in dit geval niet van toepassing.

CONCEPT

8. Informatiemanagement

Oefendoel:

C. De crisisorganisatie en de extern betrokken partners beschikken over tijdige, actuele en relevante informatie gedurende een incident of crisis.

Waarnemingscriteria/Toetsingskader	Behaald	Toelichting
De functionarissen, teams en externe partners (vitale partners, buurregio's buurlanden en Rijk) delen de benodigde informatie met elkaar over: <ul style="list-style-type: none"> o het beeld van het incident; o omgevingsbeeld/analyse; o de doelstellingen en uitgangspunten op operationeel, tactisch en strategisch niveau; o de besluiten; o de aanpak; o de getroffen maatregelen; o de prognose; o de mogelijk uitgewerkte scenario's; o communicatieberichten. 	GMK: Ja	Zie 8.1
	CoPI: Ja	Zie 8.2
	ROT: Ja	Zie 8.3
	RBT: Ja	Zie 8.4 en hoofdstuk 7
De functionarissen, teams en externe partners controleren of cruciale informatie is overgekomen.	GMK: Ja	Zie 8.1 en 8.5
	CoPI: Ja	Zie 8.2 en 8.5
	ROT: Ja	Zie 8.3 en 8.5
	RBT: Ja	Zie 8.4 en hoofdstuk 7

8.1 GMK*

- De CaCo heeft LCMS gevuld met het eerste beeld voor zowel het CoPI als het ROT in aparte LCMS-logs. Deze beelden zijn overgenomen door de IM-CoPI en de IM-ROT.
- De CaCo heeft contact gehad met de leider CoPI, de OL, de IM-CoPI en de IM-ROT.

**Op de meldkamer is niet waargenomen tijdens de oefening van 4 november. De CaCo heeft wel meegedaan aan de oefening.*

8.2 CoPI

- De IM-CoPI heeft informatie verzameld over de stroomstoring in Neder-Betuwe, Over-Betuwe en Buren m.b.t. kwetsbare objecten, snel- en vaarwegen, BRZO-bedrijven etc. en deelt deze informatie meteen aan het begin van de inzet met de leider CoPI en geografisch informatiemanager (GIM).
- Als de brandmelding bij woonzorgcentrum Het Anker binnenkomt, verzamelt de IM-CoPI via de bedrijfskundige van Het Anker informatie over de (hulp)behoefte van de (de) bewoners.
- Vanwege de splitsing in incidenten wordt in LCMS in twee verschillende tabbladen onderscheid gemaakt tussen 'CoPI Kesteren (brand woonzorgcentrum)' en 'CoPI Dodewaard (continuïteit)'. Het betreffende CoPI richt zich op het eerste incident.
- De IM-CoPI heeft informatie gedeeld met de CaCo en de IM-ROT, telefonisch en via LCMS.
- IM-CoPI haalde actief het beeld op en actualiseerde LCMS zowel voor als na de CoPI-overleggen.
- IM-CoPI schetste aan het begin van het tweede en het derde CoPI-overleg het beeld aan de hand van de actiepuntenlijst, waarna de leider CoPI aanvullingen op het beeld vroeg.

- Er was geen logger/verslaglegger in het CoPI. Dit zorgde ervoor dat de IM-CoPI het erg druk had op momenten.
- Tegenstrijdige informatie is geverifieerd. Ook haalde de IM-CoPI cruciale informatie op, die eerder niet opgemerkt was, en kreeg daarmee het beeld scherp.
- Na afschaling heeft de IM-CoPI telefonisch het laatste beeld afgestemd met de CaCo.

8.3 ROT

- Het ROT heeft de *commanders intent* bepaald en informatie verzameld over wat de stroomuitval concreet betekende. Er is met thema's gewerkt om te komen tot een keuzematrix (zie ook paragraaf 7.3 in dit document).
- Het ROT heeft beschikbare informatie gedeeld via LCMS, telefoon en fysiek.
- Er was telefonisch contact met de CaCo, leider CoPI, de voorzitter RBT en de IM-CoPI. Via LCMS werd het beeld gedeeld.
- Situatiebeeld, acties en besluiten zijn bijgehouden en er zijn scenario's uitgedacht.
- Er was een actueel geografisch plot beschikbaar dat relevante informatie zichtbaar maakte, zoals de 'trappen 1-4' en het gebied.
- Tegenstrijdige informatie is geverifieerd.

8.4 RBT

- Bij een RBT wordt geen IM gealarmeerd. De informatievoorziening verloopt vooral via de OL.
- Er is afstemming en informatie-uitwisseling tussen de OL en de voorzitter RBT geweest.
- De IM-ROT heeft in het RBT de in het ROT gerealiseerde keuzematrix gepresenteerd die diende als advies aan het RBT t.b.v. het vraagstuk over het af te schakelen gebied.

8.5 Informatiemanagement tussen de teams

- De IM'ers vanuit de verschillende crisisteams hebben met elkaar afgestemd of cruciale informatie is overgekomen. Er is op verschillende momenten afstemming geweest tussen de IM-CoPI, IM-ROT en de CaCo.

9. Crisiscommunicatie

Oefendoel:

D. Met verschillende doelgroepen (zoals getroffen, media, bevolking, verwanten en de interne organisatie) wordt tijdig, doelgericht en regelmatig gecommuniceerd over het incident of de crisis.

Waarnemingscriteria/Toetsingskader	Behaald	Toelichting
Communicatie richt zich op informatieverstrekking, betekenisgeving en handelingsperspectief.	Ja	Zie 9.1, 9.2 en 9.3
Feitelijke informatie wordt snel gecommuniceerd. Over betekenisgeving en handelingsperspectief vindt afstemming plaats.	Ja	Zie 9.1, 9.2 en 9.3. Aandachtspunt is dat het persstatement van de voorzitter van het RBT niet binnen een uur na de afkondiging van GRIP 4 is afgegeven, maar wel direct na de eerste RBT-vergadering.
De verschillende doelgroepen zijn benoemd en ontvangen tijdig, regelmatig en op maat informatie.	Deels	Zie 9.1, 9.2 en 9.3.
De communicatieboodschap: <ul style="list-style-type: none"> o is afgestemd met (externe) partners (uit de functionele keten). Daarbij is duidelijk wie waarover communiceert en op welk moment en met welk doel; 	Ja	Zie 9.1, 9.2, 9.3, 9.4, 10.4
o wordt gebracht met passende communicatiemiddelen afgestemd op het incident, de omstandigheden en de doelgroepen;	Ja	Zie 9.1, 9.2 en 9.3. Daarbij is in de sectie crisiscommunicatie nadrukkelijk nagedacht over hoe de doelgroepen te bereiken op het moment dat de stroom (langere tijd) uitvalt.
o is gericht op de specifieke informatiebehoefte, kennis en niveau van de verschillende doelgroepen.	Deels	zie 9.1, 9.2 en 9.3. In deze fase van de inzet is dit niet aan de orde gekomen.
Het is ten tijde van het incident inzichtelijk hoe de boodschap is overgekomen (effect van communicatie). Dit wordt continu meegenomen in het kader van crisiscommunicatie.	Ja	Zie 9.1, 9.2 en 9.3

9.1 Sectie crisiscommunicatie

- De sectie crisiscommunicatie had zicht op de informatiebehoefte van betrokkenen, getroffen en media. Dit bleek uit het feit dat dit in de sectie een centraal uitgangspunt is, met inbegrip van de 'hoe'-vraag, die actueel is bij een stroomstoring: hóe bereiken we de doelgroepen?
- Er was een omgevingsanalist in de sectie die ervoor zorgde dat er periodiek een omgevingsbeeld beschikbaar is. Deze beelden werden mondeling en schriftelijk gedeeld.
- Verschillende doelgroepen ('ring van getroffen') zijn benoemd. Al tijdens het allereerste staande overleg in de sectie is hiervan een globale analyse gemaakt, die later verder is uitgewerkt.
- De doelgroepen hebben binnen 30 minuten na aanvang van het incident informatie ontvangen.

- De doelgroepen hebben niet regelmatig (elke 30 minuten) informatie ontvangen. De informatie die er was, is z.s.m. gedeeld, maar omdat er nog veel onduidelijk was, lukte dit niet in een vast tijds patroon.
- De doelgroepen hebben geen informatie op maat ontvangen. Voor maatwerk en passende middelen per doelgroep was nog geen tijd; de medewerkers in de sectie waren vooral bezig met het formuleren van een goede kernboodschap en handelingsperspectieven voor de periode dat er nog stroom was.
- De volgende pers- en publieksactiviteiten vonden plaats:
 - persvoorlichting via de aangewezen woordvoerder in de sectie;
 - publieksvoorlichting via de (oefen)website met daarop nieuwsberichten en Q&A's;
 - voorbereiding mogelijk NL-Alert;
 - voorbereiding statement voorzitter RBT;
 - delen van berichten van andere regio's (zoals afgesproken in communicatie-call Oost-5).
- Tijdens de systeemoefening is niet feitelijk contact gezocht met de calamiteitenzender. Dit was wel voorbereid in het kader van de oefening. (Vertaald naar actie, zie paragraaf 10.5)
- Er is afgestemd met de communicatieadviseurs van CoPI en RBT.
- Er is afgestemd met de communicatieadviseurs van het NKC, Liander en de Veiligheidsregio's Gelderland-Midden, Noord- en Oost-Gelderland, Twente en IJsselland.
- Er is nagedacht over middelen om in te zetten als er geen stroom meer is, zoals: posters, geluidswagens, lokale berichten.
- Er is nagedacht over onderlinge bereikbaarheid binnen de regio en tussen de regio's.
- In de communicatiedoelstellingen lag de nadruk op schadebeperking en informatievoorziening, waarbij er niet alleen gekeken is naar het 'wat', maar nadrukkelijk ook naar het 'hoe'.
- De waarnemer én de medewerkers in de sectie merkten tijdens de oefening op dat er bij een werkelijk incident met veel persvragen een tekort aan pers- en publieksvoorlichters in de sectie is.

9.2 CoPI

- De communicatieadviseur CoPI had zicht op de informatiebehoefte van betrokkenen, getroffen en media. Er was veel media-aandacht, zoals ook blijkt uit LCMS.
- Er was een media-/omgevingsbeeld beschikbaar voor het CoPI.
- Voor pers- en publieksvoorlichting is gebruikgemaakt van de sociale media (Twitter, Facebook) en het te woord staan van de pers.
- Of de verschillende doelgroepen zijn benoemd, is niet waargenomen.
- Er is binnen 30 minuten na aanvang van het incident een bericht geplaatst via sociale media.
- Er is niet waargenomen of er regelmatig (elke 30 minuten) nieuwe informatie is gedeeld.
- Niet helder is of de doelgroepen informatie op maat hebben ontvangen, omdat het benoemen van de doelgroepen niet is waargenomen.
- De communicatieboodschap is afgestemd met de leider CoPI en de AC Communicatie.
- Uit het LCMS-rapport blijkt dat in eerste instantie afgesproken was dat de communicatie naar de cliënten van De Schutse via de instelling zelf zou gaan. Dit verliep echter moeizaam door de stroomuitval. Daarop is als actie aan communicatie toegewezen om de zorginstelling te ondersteunen bij de communicatie. Dit is de enige concrete actie in het LCMS-overzicht die aan communicatie is toebedeeld.

9.3 ROT

- De communicatieadviseur ROT had zicht op de informatiebehoefte van betrokkenen, getroffen en media.
- Er was een media-/omgevingsbeeld beschikbaar voor het ROT. Een samenvatting is gedeeld in elk ROT-overleg.

- Communicatie raakte door de koersverlegging van de oefening in het ROT wat uit beeld, omdat de aandacht primair ging naar het vullen van de keuzematrix als advies aan het RBT. Dit blijkt ook uit het LCMS-rapport.
- Maatschappelijk sentiment was een van de thema's in deze matrix. Daarop is echter gedurende de oefening geen inhoudelijke invulling gekomen.
- Voor de communicatieadviseur ROT werkte de koersverlegging van de oefening verwarrend en was het daarna zoeken naar de match tussen het ROT en de sectie crisiscommunicatie. Het ROT richtte zich op het vullen van de matrix, terwijl er in de sectie communicatie gewerkt werd aan communicatiedoelstellingen zoals beschreven in paragraaf 9.1 van dit document.

9.4 RBT

- De communicatieadviseur RBT heeft kort het communicatiebeeld toegelicht, inclusief een media- en omgevingsanalyse.
- Vanwege de specifieke opgave van het RBT in dit oefenscenario is in de vergadering niet aan de orde gekomen welke communicatieactiviteiten langs welke kanalen er plaatsvinden.
- Als aanpak is afgesproken dat de communicatie regionaal wordt afgestemd met de voorzitter, in afstemming met de lokale burgemeesters.
- De doelstellingen van communicatie zijn in het RBT niet besproken. Wel is afgesproken dat de voorzitter na afloop van de vergadering een persstatement zou geven. Daarbij was helder dat de voorzitter RBT dit zou doen, maar niet wat het doel en de boodschap van het statement waren. [\(Vertaald naar leerpunt\)](#)
- Na de vergadering is een persstatement gedeeld met daarin informatie over de storing op het energienetwerk, de door het RBT gemaakte keuze voor afschakeling van het gebied Teersdijk, betekenisgeving voor wat dit aan impact heeft op inwoners en de oproep om naar elkaar om te kijken en extra hulp te bieden aan kwetsbaren in de omgeving.
- Opvallend was dat het statement eindigde met de oproep om de actuele informatie te blijven volgen via Omroep Gelderland 'op hun website, de radio of hier op tv'. Dit roept de vraag op: wat als de stroom langere tijd wegvalt en de batterijen van laptops en smartphones leeg raken? Hoe blijven mensen dan op de hoogte? Kortom: wat is het handelingsperspectief om aan informatie te komen op de langere termijn? [\(Vertaald naar leerpunt\)](#)
- Conform landelijke richtlijnen moet binnen een uur nadat het GRIP 4 is de voorzitter met een statement naar buiten treden. Dit is nu niet gebeurd.
- Het persstatement is door de communicatieadviseur RBT afgestemd met de AC Communicatie.

9.5 Leerpunten (L) en/of acties (A) crisiscommunicatie

L/ A	Wie	Omschrijving
L	Crisiscomm.	Maak in het team kort helder wat het doel en de boodschap is van een voorgesteld persstatement.
L	Crisiscomm.	Geef bij een (dreigende) langdurige stroomstoring een handelingsperspectief voor als mensen geen tv, radio, opgeladen telefoons etc. meer hebben.

10. Samenwerking en afstemming met externe partners

Oefendoel:

E. De crisisorganisatie werkt samen en stemt af met relevante externe partners op gezamenlijk doel en resultaat, op rollen, taken en verantwoordelijkheden en koppelt de inhoudelijke afstemming met de externe partners terug in de eigen teams.

Waarnemingscriteria	Behaald	Toelichting
De crisisorganisatie* stemt af met: <ul style="list-style-type: none"> o de (eveneens getroffen) veiligheidsregio's in 'Oost 5'; o Liander; o Omroep Gelderland; o LOCC; o Nationaal kernteam crisiscommunicatie. <p><i>*Op de GMK is niet waargenomen.</i></p>	Ja	Zie 10.2, 10.3 en 10.4
De crisisorganisatie en de externe partners spannen zich in om een gezamenlijk doel en resultaat te behalen en maken dit expliciet.	Ja	Zie 10.1, 10.2, 10.3 en 10.4
De afstemming richt zich op leiding en coördinatie via een OL-call.	Ja	Zie 10.2
De afstemming richt zich op crisiscommunicatie, met als doel eenduidigheid in: <ul style="list-style-type: none"> o handelingsperspectief voor inwoners; o inzet van middelen. 	Ja	Zie 9.1, 10.3
De crisisorganisatie en de externe partners stemmen op alle niveaus rollen, taken en verantwoordelijkheden af.	Ja	Zie 10.1, 10.2, 10.3 en 10.4
In de crisisorganisatie vindt inhoudelijke terugkoppeling plaats over de afstemming met de externe partners.	Ja	Zie 10.1, 10.2, 10.3 en 10.4

10.1 CoPI

- In het CoPI waren vertegenwoordigers van beide getroffen zorginstellingen aanwezig als gelijkwaardige partners in de multidisciplinaire samenwerking. Er is goed gebruikgemaakt van hun expertise.
- Er is goed gebruikgemaakt van bestaande planvorming van beide zorginstellingen.
- Rollen, taken en verantwoordelijkheden waren helder, afgestemd en eenduidig belegd bij actiehouders. De functionarissen bewaakten dit zelf goed en de leider CoPI zag er ook op toe.
- Het gezamenlijke doel van het CoPI en de externe partners is door de leider CoPI helder benoemd, namelijk inzetten op redding en escalatie voorkomen.

10.2 ROT

- Er is samengewerkt en afgestemd met relevante externe partners, te weten:
 - Liander;
 - LOCC;
 - NCC;

- Waterschap;
- Defensie;
- de overige Oost 5-regio's (veiligheidsregio's Gelderland-Midden, Noord- en Oost-Gelderland, IJsselland en Twente).
- Rollen, taken en verantwoordelijkheden van de externe partners zijn duidelijk.
- Er heeft een OL-call plaatsgevonden met de operationeel leiders van Oost 5, de getroffen regio's. De OL van Gelderland-Zuid pakte de rol van gespreksleider op in deze call en maakte afspraken.
- Gezamenlijk doel en resultaat zijn expliciet gemaakt in de OL-call, te weten:
 - het hanteren van hetzelfde GRIP-niveau in Oost 5;
 - de afgeschakelde gebieden met elkaar bespreken om versterking door geografische ligging (naast elkaar gelegen gebieden) te voorkomen.
- De uitkomst van de OL-call is door de OL in het ROT teruggekoppeld.
- Liander heeft aangegeven dat het ROT proactiever gebruik mag maken van de expertise van de liaison en het team dat hij/zij achter zich heeft, wat voorkomt dat het ROT zelf het wiel opnieuw gaat uitvinden. Voor Liander zelf is dit ook een leerpunt: de liaison mag dit nadrukkelijker onder de aandacht brengen.

10.3 RBT

- In het RBT was een liaison van de netbeheerder aanwezig met wie is afgestemd tijdens de vergadering.

10.4 Sectie crisiscommunicatie

- Er is zorgvuldig afgestemd met Liander en Omroep Gelderland. Ook heeft de ACC, die leidinggeeft aan de sectie, in een communicatie-call afgestemd met de communicatiecollega's van Oost 5 en het NKC.
- De ACC heeft de inhoud van de call teruggekoppeld in de sectie.
- Voor deze afstemming met de externe partners is de tijd genomen waardoor het beeld steeds duidelijker werd. De ervaring van de andere regio's werd meegenomen in de communicatieaanpak.
- Er is een whatsappgroep aangemaakt met daarin alle betrokken communicatieadviseurs (landelijk, regionaal, lokaal, Liander).
- Met Liander zijn afspraken gemaakt, o.a. over het delen en retweeten van elkaars berichten.
- Zoals ook aangegeven in paragraaf 9.1 is tijdens de systeemoefening is geen feitelijk contact gezocht met de calamiteitenzender Omroep Gelderland. Dit was wel voorbereid in het kader van de oefening. (Vertaald naar actie)
- Liander heeft aangegeven dat zij veel specifieke communicatieboodschappen etc. voorbereid hebben, die de medewerkers van de sectie communicatie hadden kunnen opvragen en direct hadden kunnen gebruiken in de crisiscommunicatie. Ook kan de sectie gebruikmaken van de expertise van de communicatieadviseurs van Liander. Dit is nu niet gebeurd. (Vertaald naar leerpunt)

10.5 Leerpunten (L) en/of acties (A) samenwerking en afstemming externe partners

L/ A	Wie	Omschrijving
L	ROT/sectie CC	Maak tijdens een inzet proactief gebruik van de expertise van een externe partner als Liander. Bevraag de liaison in het ROT actief en weet dat hij/zij ook een team achter zich heeft dat meewerkt. Voorkom dat je zelf het wiel aan het uitvinden bent, terwijl de kennis en middelen beschikbaar zijn, ook op het gebied van communicatie.

L	Crisiscomm.	Benoem tijdens een ramp of crisis een vast aanspreekpunt voor de calamiteitenzender. En faciliteer de calamiteitenzender vervolgens periodiek met informatie en handelingsperspectieven namens het bevoegd gezag.
---	-------------	---

11. Bewustwording impact 'black out' op eigen continuïteit

Oefendoel:

F. Deelnemende organisaties en de crisisorganisatie zijn zich bewust van de impact van het scenario 'black out' op de continuïteit van de eigen dienstverlening en processen.

Criteria	Behaald	Toelichting
Deelnemende organisaties actualiseren waar nodig de eigen continuïteitsplannen en voeren eventuele overige verbeteracties uit.	Ja	Zie 11.1
De crisisorganisatie past planvorming waar nodig aan en voert verbeteracties uit.	Ja	Zie 11.2
Deelnemers hebben inzicht gekregen in de niveaus van verantwoordelijkheid in een dergelijk scenario.	Ja	Zie 11.3

11.1 Deelnemende organisaties actualiseren plannen en voeren verbeteracties uit

Dit oefendoel is niet waargenomen tijdens de systeemtest omdat het betrekking heeft op de bewustwording en acties van de deelnemende organisaties in de periode daarna. In maart 2023 is een uitvraag gedaan bij de organisaties die hebben meegedaan aan de systeemtest om te toetsen of er plannen zijn geactualiseerd en/of verbeteracties uitgevoerd. Hieruit kunnen we constateren dat de bevroegde organisaties gehoor hebben gegeven aan de uitvraag en er daadwerkelijk (bedrijfs)continuïteitsplannen zijn en/of worden geactualiseerd. Bijbehorende acties en leerpunten zijn uitgezet en worden binnen de eigen organisatie opgepakt. Ook de bewustwording rondom het scenario stroomuitval is vergroot en daarbij de werking van de crisisorganisatie.

11.2 De crisisorganisatie actualiseert plannen en voert verbeteracties uit

Dit oefendoel is niet waargenomen tijdens de systeemtest omdat het betrekking heeft op de bewustwording en acties van de crisisorganisatie in de periode daarna. Binnen de crisisorganisatie is opgehaald welke plannen er zijn en deze zijn ook gedeeld tijdens de oefening. Leerpunten uit deze oefening worden/zijn meegenomen bij de eerstvolgende herziening van de betreffende (meerjaren) planvorming. Ons interne continuïteitsplan wordt ook geactualiseerd.

Na bespreking van de oefening in de landelijk vakgroep risico- en crisiscommunicatie, zijn leerpunten uit de oefening ook verwerkt in de landelijke [koepelnotitie crisiscommunicatie bij uitval van elektriciteit](#) van de NCTV, Ministerie Justitie en Veiligheid.

11.3 Deelnemers krijgen inzicht in verantwoordelijkheden

Dit oefendoel is niet waargenomen tijdens de systeemtest omdat het betrekking heeft op de bewustwording van de deelnemers in de periode daarna. In de deelnemersenquête heeft een aantal deelnemers aangegeven meer kennis en inzicht te hebben gekregen over het scenario 'black out' en de betekenis daarvan op de eigen processen. Daarnaast worden bestuurlijke netwerkkaarten met daarin de verantwoordelijkheden bij oefeningen en trainingen regelmatig onder de aandacht gebracht.

12. Leerpunten nevenbevindingen

Onder de betrokken crisisfunctionarissen (deelnemers oefening systeemtest) en de oefenstaf/projectgroep is binnen twee werkdagen na de oefening op 4 november 2022 een digitale enquête uitgezet om op te halen wat men goed vond gaan (tops) én wat beter kon (tips).

Deze tips en tops konden zowel betrekking hebben op de inhoud van de oefening als op de organisatie van de oefening en alles daaromheen. De tips en tops zijn niet bedoeld om mee te nemen in de score van het wel of niet behalen van de oefendoelen A t/m F, maar leveren wel waardevolle trends op.

Als we de trends uit de deelnemersenquête halen, zien we het volgende:

12.1 Wat ging goed (tops)?

- De samenwerking en de afstemming met de externe partners tijdens de oefening zijn als erg goed ervaren.
- De oefening is goed en professioneel voorbereid door de projectgroep/oefenstaf.
- De opbouw door de week heen van de systeemtest als geheel – beginnend met de alarmering/opkomst met fictieve nieuwsuitzending en eindigend met de échte uitzending op Omroep Gelderland en de risicocommunicatie voor inwoners – is gewaardeerd.
- De bewustwording over en inzicht in het scenario ‘black out’ en de impact daarvan zijn toegenomen.

12.2 Wat kon beter (tips)?

- Het scenario had volgens een aantal deelnemers beter gekund. Hierbij worden verschillende argumenten aangedragen, waaronder dat het scenario nu ‘te smal’ en ‘te mager voor het RBT’ was. Opvallend is dat het scenario ook juist – door net iets minder deelnemers – wordt geprezen en predicaat krijgt als leerzaam en realistisch.
- De aansluiting tussen het CoPI en het ROT werd in de oefening gemist. (Vertaald naar leerpunt)
- De interventie in het ROT door de oefenstaf is door een aantal deelnemers als verwarrend ervaren.
- In het RBT was het erg druk (wat ook bleek uit het feit dat de ruimte te krap was), wat de vraag oproept of dit een juiste samenstelling en inrichting is van het RBT. (Vertaald naar actie)

Daarnaast is er een mondelinge evaluatie gehouden met de projectgroep/oefenstaf. Daarbij is een aantal leerpunten en acties opgetekend, van inhoudelijk tot logistiek. De acties en leerpunten uit de nevenbevindingen worden – zoals ook de leerpunten vanuit de oefendoelen – meegenomen in de evaluatiemonitor van de VRGZ.

12.3 Leerpunten (L) en/of acties (A) nevenbevindingen

L/ A	Wie	Omschrijving
L	Team CB	Zorg voor een scenario waarin de crisisteams op operationeel, tactisch en strategisch niveau nadrukkelijk met elkaar verbonden zijn in het incident.
A	Team CB	Bereid een bestuurlijke dilemma-notitie voor over de gewenste samenstelling/inrichting van het RBT voor het algemeen bestuur van de VRGZ. Leg de uitkomst hiervan vast in het Regionaal Crisisplan.

13. Bronvermelding

Onderstaande bronnen zijn geraadpleegd voor de totstandkoming van dit evaluatierapport.

Regionale planvorming

- Regionaal crisisplan Gelderland-Zuid 2020-2023
- Zakboek crisisorganisatie VRGZ 2020-2023
- Inzetvoorstel GMS openbare orde/ GRIP procedures
- Bevolkingszorg op orde 2; prestatie-eisen voor crisiscommunicatie (hoofdstuk 4.2)

Wetgeving

- Besluit veiligheidsregio's
- Wet veiligheidsregio's
- Besluit personeel veiligheidsregio's

Documenten en formulieren

- Waarneemformulieren
- Ingevulde enquêtes deelnemers
- Intekenlijst RCC
- LCMS
- GMS
- Rapportages Itel
- Informatie uit telefoons (WhatsApp)
- Opbrengst uit evaluatie oefenstaf/projectgroep systeemtest
- Opbrengst uit uitvraag deelnemende organisaties bewustwording continuïteit eigen dienstverlening
- Draaiboek systeemtest Apollo - VRGZ

Bijlage 1: Afkortingen- en begrippenlijst

AAC	Adviesraad adviseurs crisisbeheersing
AB	Algemeen Bestuur
AGS	Adviseur gevaarlijke stoffen
BOB	Beeldvorming – oordeelsvorming – besluitvorming
BRZO	Besluit Risico's Zware Ongevallen
Bvr	Besluit veiligheidsregio's
Bz	Bevolkingszorg
CaCo	Calamiteiten coördinator
CB	Crisisbeheersing
Cc	Crisiscommunicatie
CoPI	Commando plaats incident
DB	Dagelijks Bestuur
DTV	Directie Team Veiligheid
GIM	Geografisch Informatiemanager
GMK	Gemeenschappelijke meldkamer
GMS	Gemeenschappelijke meldkamer systeem
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure
Gz	Geneeskundige zorg
HIN	Hoofd informatie
IM	Informatiemanagement of informatiemanager
LCMS	Landelijk crisismanagement systeem
LOCC	Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum
NCC	Nationaal Coördinatie Centrum
NKC	Nationaal Kernteam Communicatie
OL	Operationeel Leider
OvD	Officier van dienst
RBT	Regionaal Beleidsteam
RCC	Regionaal crisiscentrum
RMOA	Regionaal militair operationeel adviseur
ROT	Regionaal Operationeel team
VRGZ	Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Wvr	Wet veiligheidsregio's